

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Miroslavou Švarcovou ve věci

žalobců:

a) Ing. P. K., narozený dne xxx
bytem xxx

b) Ing. V. P., narozený dne xxx
bytem xxx

oba zastoupeni advokátem Mgr. Ing. Martinem Holubem
sídlem Mánesova 1373/53,120 00 Praha

proti

žalovanému:

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., IČO 49241494
sídlem Sokolovská 394/17, 186 00 Praha 8
zastoupenému advokátem JUDr. Jaromírem Císařem
sídlem Hvězdova 1716/2b, 140 00 Praha 4

o dorovnání protiplnění

takto:

- I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci a) dorovnání ve výši 41 748 Kč s úrokem 3,1 % ročně z částky 41 748 Kč od 13.6.2017 do zaplacení a s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 41 748 Kč od 29.6.2017 do zaplacení, které mu bude vyplaceno z prostředků složených žalovaným do soudní úschovy.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci b) dorovnání ve výši 12 054 Kč s úrokem 3,1 % ročně z částky 12 054 Kč od 13.6.2017 do zaplacení a s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 12 054 Kč od 29.6.2017 do zaplacení, které mu bude vyplaceno z prostředků složených žalovaným do soudní úschovy.

Shodu s prvopisem potvrzuje J.K.

- III. Žalovaný je povinen složit do soudní úschovy částku 3 324 258 Kč představující dorovnání pro všechny dosavadní vlastníky účastnických cenných papírů s 3,1 % úrokem ročně z částky 3 324 258 Kč od 13.6.2017 do zaplacení, s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 3 324 258 Kč od 29.6.2017 do zaplacení, ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci a) náhradu nákladů řízení ve výši 31 829 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám Mgr. Ing. Martina Holuba, advokáta.
- V. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci b) náhradu nákladů řízení ve výši 31 829 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám Mgr. Ing. Martina Holuba, advokáta.
- VI. Žalovaný je povinen zaplatit České republice na účet Městského soudu v Praze na nákladech řízení částku 334 888,99 Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

- Žalobce a) se žalobou ze dne 3. 3. 2019 ve znění doplnění ze dne 18.11.2021 domáhá, aby soud určil výši doplatku za protiplnění a rozhodl o povinnosti žalovaného uhradit žalobci doplatek protiplnění v částce 80 372 Kč s obvyklým úrokem 3,21 % ročně a úrokem z prodlení 8,05 % ročně. Žalobce b) se žalobou ze dne 27. 3. 2019 ve znění doplnění ze dne 18.11.2021 domáhá, aby soud určil výši doplatku protiplnění a rozhodl o povinnosti žalovaného uhradit žalobci částku 23 206 Kč s obvyklým úrokem 3,21 % ročně a úrokem z prodlení 8,05 % ročně.
- Oba shodě tvrdí, že byli akcionáři společnosti Vxxx xxx xxxE a. s. IČ xxx, sídlem xxx xxx (dále jen „VXXX XXX XXXE“), valná hromada této společnosti rozhodla dne 9. 5. 2017 o přechodu všech účastnických cenných papírů na hlavního akcionáře, kterým je žalovaný. Žalobce a) vlastnil 284 kusů akcií v zaknihované podobě ve formě na majitele o jmenovité hodnotě 1 000 Kč, žalobce b) vlastnil 82 kusů akcií v zaknihované podobě ve formě na majitele o jmenovité hodnotě 1 000 Kč. Stanovené protiplnění ve výši 2 167 Kč na jednu akci obdrželi akcionáři na bankovní účty 28. 6. 2017. Žalobce a) uplatnil právo na dorovnání proti hlavnímu akcionáři výzvou ze dne 1. 7. 2017, žalobce b) výzvou ze dne 21.7.2017. Námitky proti výši plnění uvedl žalobce a) v protestu uplatněném na valné hromadě dne 9.5.2017, zejména namítal, že hlavní akcionář realizoval v době krátce před uplatněným návrhem na nucený přechod akcií odkup akcií od jiných akcionářů za cenu 2 450 Kč za jednu akci. Žádá tedy doplatek 283 Kč do výše této tzv. prémiové ceny s tím, že žalovaný před uzavřením smlouvy o úhradě prémiové ceny vlastnil akcie představující podíl o velikosti 87,841 % na základním kapitálu VXXX XXX XXXE, po realizaci transakce vlastnil ke dni 12. 5. 2017 podíl o velikosti 90,9 % na základním kapitálu. Odkázali na usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26.4.2018, č. j. 29 Cdo 3024/2016. Dne 4. 8. 2016 uzavřel smlouvu o poskytování právních služeb k realizaci transakcí spočívající v koupi akcií od vybraných minoritních akcionářů za účelem zvýšení své účasti ve společnosti. Nesouhlasil s posudkem ze dne 21.2.2017, který stanovil hodnotu akcie pro účely vytěsnění, znaleckého ústavu STATIKUM s.r.o. IČ 15545881, sídlem Purkyňova 648/125, Brno (dále jen „Statikum“), neboť při použití likvidační metody byla nesprávně stanovena diskontní míra, v rozporu s judikaturou byla použita i přírážka za malou společnost ve výši 3,58 %. Při stanovení rizikové úrokové míry mělo být vycházeno z desetiletých dluhopisů České republiky a nikoliv

z dluhopisů USA. Znalec nepoužil data evropských společností, a proto jeho závěry o nezadluženém koeficientu beta ve výši 0,82 jsou nepřiléhavé, když dle dat prof. Damodarana měla beta činit 0,67. Znalec pro při stanovení rizikové prémie země z dat prof. Damodarana vycházel z 1 %, ačkoliv podle stránek prof. Damodarana měla být riziková prémie země po úpravě o inflaci 0,09 %. Nesouhlasí ani s použitím diskontu pro stanovení likvidační hodnoty, neboť k likvidaci společnosti fakticky nedocházelo, a proto úvaha o délce likvidace v rozsahu dvou let nemá pro stanovení přiměřeného protiplnění opodstatnění. V průběhu řízení doplnili, že likvidační metoda nezohledňuje nedobrovolnost vytěsnění a nelze ji použít, pokud nedošlo k likvidaci (rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, sp. zn. 8 Cm 57/2015), naopak metoda substanční uvedená v posudku zadaném soudem odpovídá ceně, pro účely vytěsnění minoritních akcionářů, a to ve výši 2 931,30 Kč za jednu akcii.

3. Žalovaný potvrdil, že pro účely vytěsnění nechal zpracovat znalecký posudek znaleckým ústavem Statikum, přičemž znalec stanovil přiměřené protiplnění za jednu akcii o jmenovité hodnotě 1 000 Kč částkou 2 167 Kč. Dne 9. 5. 2017 rozhodla valná hromada VXXX XXX XXXE o nuceném přechodu akcií, neboť protest akcionáře nebyl shledán důvodným. Dne 28. 6. 2017 bylo pověřenou osobu odesláno žalobcům odpovídající peněžité protiplnění včetně zákonného úroku. Vlastnické právo k akciím přešlo na žalovaného jakožto hlavního akcionáře dne 13. 6. 2017. Dále potvrdil, že žalobce a) dopisem ze dne 1. 7. 2017 uplatnil u žalovaného právo na dorovnání peněžitého protiplnění, žalobce b) uplatnil toto právo dopisem ze dne 21. 7. 2017. Pokud jde o námitky žalobců stran prémiové ceny, pak namítl, že před nuceným přechodem akcií probíhaly soudní spory s některými minoritními akcionáři, kdy Ing. T. B. a Ing. M. N. napadali usnesení přijatá na valných hromadách VXXX XXX XXXE, čímž byla výrazně omezována činnost společnosti. Žaloby ochromovaly společnost z hlediska nucených rozsáhlých investic do areálu výstaviště, peněžní prostředky plynoucí ze zisku VXXX XXX XXXE nebylo možné kvůli probíhajícím soudním sporům s nejistým výsledkem v plné výši proinvestovat. Zatímco jednání žalovaného směřovalo k udržení a zvyšování hodnoty majetku společnosti, zájem některých minoritních akcionářů směřoval k maximalizaci rozdělení zisku na úkor investic. Ing. Z. N., xxx xxx xxx oslovil minoritní akcionáře podávající žaloby za účelem zamezení dalšímu paralyzování společnosti vleklými soudními spory. Tito minoritní akcionáři předložili nabídky na prodej svých akcií dne 17. 4. 2016, přičemž platnost nabídky byla podmíněna odkupem veškerých akcií čtyř akcionářů. Jednání se zástupci těchto akcionářů byla zahájena v dubnu 2016, společná nabídka trvala do 5. 10. 2016, kdy došlo k odsouhlasení všech podmínek transakce, jejímž předmětem byl převod 7601 kusů akcií a dohoda o ukončení probíhajících sporů, včetně vzdání se práva na náhradu nákladů řízení ze strany dotčených akcionářů, k formálnímu podpisu došlo 7. 11. 2016. Během téměř devítiměsíčního jednání se podařilo dojednat snížení ceny z prvotní nabídky 3 450 Kč za jednu akcii na 2 450 Kč za jednu akcii. Cena odpovídala tomu, že budou ukončeny spory, ale i tomu, že budou ušetřeny náklady na právní služby, paralyzování společnosti, umožnění oprav a investic. Akcionáři vedená řízení následně byla zastavena. S argumentací žalobců o použití prémiové ceny nesouhlasí a poukazuje, že zmiňované usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26.4.2018, č. j. 29 Cdo 3024/2016 vychází ze zcela odlišného skutkového základu, kdy většinový akcionář koupí akcií nabyt podíl o velikosti 90,3 % ve společnosti, transakce proběhla méně než 6 měsíců před vytěsněním minoritních akcionářů, nadto bylo vydáno v rámci zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném do 31. 3. 2008. Zákon o obchodních korporacích zásadně mění koncept spravedlivého protiplnění na přiměřené protiplnění, na novou právní úpravu tak nelze aplikovat zákon o nabídkách převzetí, který nabyt účinnosti

ještě před účinností zákona o obchodních korporacích. Žalobci požadovaná cena 2 450 Kč za akcii ani nedoráží nabídku a poptávku po akciích VXXX XXX XXXE. Vytěsněno bylo 2 912 akcionářů, kteří dohromady vlastnili 22 614 kusů zaknihovaných akcií na majitele o jmenovité hodnotě 1 000 Kč. Oba znalci se shodli na metodě likvidační a metodu substanční vyloučili, neboť nezohledňuje situaci podniku v dané době. Pokud by soud vycházel ze substanční metody, pak cena, která by odpovídala jedné akci, by nebyla cenou přiměřenou. Velikostní přírážka má být v souladu s odbornou literaturou má aplikována.

4. Provedeným dokazováním zjistil soud tento skutkový stav věci:

- žalobce a) i žalobce b) byli akcionáři ke dni vytěsnění, žalobce a) s počtem 284 kusů akcií a žalobce b) s počtem 82 kusů akcií v zaknihované podobě ve formě na majitele o jmenovité hodnotě 1 000 Kč. Společnost emitovala pouze jeden druh akcií. (nesporná tvrzení)
- valná hromada VXXX XXX XXXE rozhodla 9.5.2017 o vytěsnění minoritních akcionářů. Informace o rozhodnutí valné hromady byla v obchodním rejstříku zveřejněna 12. 5. 2017. (nesporná tvrzení, notářský zápis ze dne 12.5.2017, NZ 405/2017, N 431/2016, výpis z obchodního rejstříku)
- žalobcům byla vyplacena cena za jednu akcii ve výši 2 167 Kč, žalobci a) v částce 616 234,80 Kč a žalobci b) v částce 177 926 95 Kč, včetně obvyklých úroků ode dne převzetí do dne odebrání akcií tedy ode dne 13. 6. 2017 do 28. 6. 2017, kdy došlo k převodu akcií obou žalobců. (nesporná tvrzení)
- žalobce a) uplatnil právo na dorovnání dopisem ze dne 1. 7. 2017 a žalobce b) uplatnil právo na dorovnání 21. 7. 2017. (nesporná tvrzení)
- akcionáři Ing. M. N., Ing. T. B., Ing. M. B. a LXXX XXXL s. r. o. adresovali žalovanému 18.4.2016 nabídku na odkoupení akcií VXXX XXX XXXE představující 3 % na základním kapitálu VXXX XXX XXXE za cenu 3 450 Kč/1 akcii s termínem do 30.6.2016. (nabídka ze dne 18.4.2016)
- dozorčí rada žalovaného na svém jednání dne 9.6.2016 projednávala postup odkoupení akcií těchto akcionářů. (zápis z jednání dozorčí rady žalovaného ze dne 9. 6. 2016 v bodě e) ústní informace o průběhu jednání s minoritními akcionáři)
- žalovaný uzavřel s advokátní kanceláří Císař, Česka, Smutný s. r. o. dne 4. 8. 2016 smlouvu o právní pomoci, přičemž ve smlouvě je mimo jiné uvedeno, že klient realizuje transakci spočívající v koupi akcií od vybraných minoritních akcionářů společnosti VXXX XXX XXXE za účelem zvýšení své účasti v této společnosti. (smlouva ze dne 4.8.2016 včetně dodatku č. 1 k této smlouvě)
- na jednání 8.9.2016 byla cena snížena na 2 450 Kč/akcii s platností nabídky do 10.10.2016. (zápis z jednání 8.9.2016)
- dne 7.11.2016 uzavřel žalovaný s každým ze čtyř uvedených akcionářů smlouvu o převodu cenných papírů za cenu 2 450 Kč/1 akcii. (čtyři smlouvy o převodu cenných papírů ze dne 7.11.2016)

- dne 7.11.2016 tito akcionáři uzavřeli také dohodou o společném postupu o ukončení spodních sporů vedených těmito akcionáři o neplatnosti usnesení valných hromad VXXX XXX XXXE z 27.6.2014, 2.10.2014, 24.6.2015, s prohlášením obou smluvních stran o vzdání se práva na náhradu nákladů řízení. (dohoda o společném postupu z 7.11.2016)
- k 31.12.2016 vlastnil žalovaný podíl o velikosti 90, 9% na základním kapitálu VXXX XXX XXXE, poté co za účelem získání tohoto podílu odkoupil v roce 2016 podíly od minoritních akcionářů. K 31.12.2017 vlastnil 100% podíl. (výroční zpráva VXXX XXX XXXE za rok 2016 a 2017)
- tiskový servis Ministerstva zemědělství ČR publikoval článek, v němž informuje, že proces nabytí akcií VXXX XXX XXXE trval déle než dok, v roce 2016 by odkupem od minoritních akcionářů navýšen podíl nad 90%, v roce 2017 došlo k přechodu všech účastnických cenných papírů na hlavního akcionáře. Týž článek byl publikován na webových stránkách žalovaného. (kopie stránky www.pgrlf.cz a kopie stránky eagri.cz s publikovanými články xxx xxx)
- žalovaný dal Československé obchodní bance a.s. dne 14.6.2017 pokyn k vyplacení peněžitých protiplnění v částce 2 167 Kč celkem 2912 akcionářům vlastnícím 22 614 kusů akcií na majitele v zaknihované podobě o jmenovité hodnotě 1 000 Kč (předávací protokol k příkazní smlouvě ze dne 14.6.2017)
- znalecký ústav Statikum vypracoval dne 31. 12. 2016 znalecký posudek, jehož předmětem bylo doložení přiměřenosti protiplnění za jednu akcii i jmenovité hodnotě 1 000 Kč vydané společností Vxxx xxx xxxE a. s., který byl podkladem pro rozhodnutí valné hromady VXXX XXX XXXE ze dne 9.5.2017 o přechodu účastnických cenných papírů na hlavního akcionáře. Dne 10.5.2022 byla znaleckým ústavem (dále též znalcem) doplněna doložka podle § 127a zák.č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen o.s.ř.) Znalec dospěl k závěru, že hodnota 1 akcie činí 2 167 Kč. Vyšel z výpočtu hodnoty podniku likvidační metodou a dospěl k částce 538 407 000 Kč. Znalec provedl ocenění hodnoty akcie k 31.12.2016. (znalecký posudek společnosti Statikum ze dne 31. 12. 2016 číslo 25 92-116-2017 pro určení výše přiměřeného protiplnění za akcie společnosti Vxxx xxx xxxE a. s. včetně znalecké doložky podle § 127a doplněné dne 10. 5. 2022)
- soudem ustanovený znalec EQUITA Consulting s.r.o., znalecká kancelář, IČO: 25761421 sídlem Praha 1 - Nové Město, Truhlářská 1108/3 (dále jen EQUITA) vypracoval 26.1.2024 znalecký posudek, jehož předmětem je stanovení hodnoty podniku Vxxx xxx xxxE a. s. ke dni 12.6.2017 a určení, zda hodnota jednoho kusu akcie na jméno o jmenovité hodnotě 1 000 Kč, která byla zjištěna znalcem Statikum odpovídá k datu 12. 6. 2017 částce 2 167 Kč. Znalec dospěl k závěru, že hodnota společnosti VXXX XXX XXXE ke dni 12.6.2017 činila 574 871 000 Kč, na jednu akcii o jmenovité hodnotě připadá částka 2 314 Kč, hodnota zjištěná posudkem Statikum proto neodpovídá zjištěné hodnotě podniku. Znalec pro ocenění podniku zvolil dvě metody. Výnosovou – metodu diskontovaných peněžních toků (ve dvou variantách), kdy výnosová metoda je vždy aplikována za předpokladu going-concern, tj. nepřetržitého trvání podniku. Výnosové metody vycházely velice málo, neboť byla velmi nízká rentabilita podniku. Proto znalec použil ještě metodu založenou na majetkovém přístupu, metodu likvidační hodnoty, která předpokládá ukončení činnosti podniku, rozprodej aktiv, uspokojení závazků a rozdělení likvidačního zůstatku mezi společníky. Výsledná hodnota byla stanovena na úrovni nejvyšších výsledků všech těchto metod, z hlediska hodnoty podniku je proto pro akcionáře výhodnější ukončit činnost, rozprodat aktiva, získat podíl na likvidačním zůstatku, než podnik dále provozovat.

Z této metody pak znalec vycházel, neboť z pohledu vlastníka společnosti je přínosné majetek držet, pokud z něj jdou výnosy anebo jej prodat, pokud mu samotná držba nic nepřináší. Substanční metoda je proto vhodná pro společnosti holdingové nebo společnosti investiční, které vlastní majetek, který sám o sobě nese výnos. Posuzovaný podnik není běžným provozním podnikem, nýbrž se zabývá provozováním veletrhů a výstav, z tohoto oboru činnosti realizuje tržby a případně zisk. Tato činnost je v posledních 15 letech útlumu, obor jako takový neroste v důsledku rozvoje online technologií a online prodeje, tržby VXXX XXX XXXE od roku 2003 do roku 2016 oscilují mezi 80 000 000–90 000 000 Kč ročně, stejně tak jsou na tom ostatní společnosti, které podnikají v tomto oboru v rámci České republiky i jiných evropských států. Odvětví je na pokraji útlumu, takže zisky VXXX XXX XXXE byly nízké ve vztahu k tržbám, což znamená velmi malou rentabilitu kapitálu. Proto také výnosové metody vycházejí velmi nízkou. V dlouhodobém horizontu by mohlo dojít k tomu, že společnost přestane realizovat zisky, protože tržby neporostou, ale náklady zcela logicky na trhu díky inflaci rostou neustále, a pokud podnik nenese užitek v dostatečné míře, tak je výhodnější ho prodat. Pak je nutné vynaložit náklady na prodej tj. např. inzerci, znalecké posudky, právní poradenství, likvidátora, odměny pracovníků, na daně, archivaci, což vyžaduje i přiměřený čas, ale i výnos z případného pronájmu nemovitostí. Volba metody je tedy na základě teoretického předpokladu, nemá nic společného se faktickým stavem, tedy zda posuzovaný podnik dále funguje či nikoliv. Znalec proto nepoužil substanční metodu jako metodu vhodnou (pozn. tabulka na straně 180 posudku je shrnutím dílčích kroků vedoucích ke stanovení likvidační hodnoty, nikoliv tedy výsledné ocenění podniku substanční metodou. Je dílčím krokem, který musí se udělat při stanovení likvidační hodnoty, tj. stanovit tržní hodnotu majetku a očistit ji o závazky podniku k datu ocenění, proto hodnota 728 296 000 Kč uvedená v této tabulce není výsledkem metody substanční, je pouze dílčím výsledkem metody likvidační. Hodnota majetkové substance je technický termín, který se používá pro vyjádření hodnoty majetku, který společnost vlastní, a nejde o metodu substanční.) Substanční metodu nedoporučují pro výsledné stanovení tržní hodnoty podniků ani mezinárodní účetní oceňovací standardy ani prof. Miloš Mařík, a to i s poukazem na článek Miloše Maříka a Pavly Maříkové: *Stanovisko k vybraným otázkám – substanční hodnota a celkové ocenění podniku*. Pro rozprodej majetku s ohledem na jeho množství a charakter výstavních budov a zázemí zvolil znalec dobu 36 měsíců, neboť jde o velký areál uprostřed Českých Budějovic o rozloze 250 ha, území je relativně významně atraktivní, protože se nachází v zóně, kde lze stavět, takže alternativní využití areálu je možné, nicméně je to obrovský územní celek, pro který sehnat investora nemusí být jednoduché. I výrazně menší pozemky se prodávají v delší době. Provedení ocenění nemovitostí znalec provedl sám pro svou potřebu. K porovnání v případě pozemků zvolil obdobně atraktivní pozemky v centru města nebo např. u významných komunikací. Tempo růstu 0,48 % zvolil znalec s poukazem regresní analýzy na podkladě historického vývoje společnosti. I v případě hypotetického koupěchtivého investora vyloučil použití výnosové metody, neboť investor kupuje společnost za takovou hodnotu, aby pro něj budoucí užítky z vlastnictví byly odpovídající. Tedy buď bude umět ten majetek společnosti efektivně využívat a ponese mu výnosy nebo nikoliv, a pak směřuje k likvidační metodě. Přirážku za velikost podniku pro účely squeeze out znalec neaplikuje, neboť v daném případě nuceného výkupu nestanovuje tržní hodnotu, ale stanovujeme equitable value. Pokud jde o nízký rozdíl v ceně stanovené posudkem Statikum a EQUITA, pak se oba znalci shodli na nutnosti použít likvidační metodu, a v takovém případě vznikají rozdíly v zásadě ve volbě přístupů a metod, v ocenění areálu, ocenění nemovitostí, případně ve zvolené délce likvidace či ve výši diskontní míry, ale rozptyl těchto věcí není tak vysoký, v některých parametrech EQUITA zvolil jiný postup či jiné vstupy než Statikum, volba těchto věcí je na každém znalci. Oproti původnímu posudku znalec zvolil růst tržeb 0,48% ročně (nikoliv 2%) na základě odlišné hodnoty HDP z historických dat, bezrizikovou

sazbu 2,38% a pro termální fázi 3,01% (nikoliv nepřekoumatelné údaje Statikum 3,5% a 4,2% naznačující růst), koeficient beta 0,67% (nikoliv 0,82%), přírážku za menší velikost podniku 0% (nikoliv 3,58%) tedy i nepoužití přírážky za sníženou likviditu. (znalecký posudek číslo 007066/2023 z 26.1.2024, výsledek znalece)

5. Další účastníky navrhované důkazy (výpisy z PATRIA, výslechem zpracovatele posudku Statikum, důkazy ze spisů soudů projednávajících spory čtyř jmenovaných akcionářů, doručenkami) soud s ohledem na nesporná tvrzení a zjištěný skutkový stav na podkladě provedených důkazů pro nadbytečnost zamítnul.
6. Rozhodná právní úprava se podává z ust. § 375 a násl. zák. č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních korporacích (dále jen z. o. k.) účinná ke dni, kdy došlo k vytěsnění minoritních akcionářů a zák.č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen o.z.).
7. Podle § 376 odst. 1 z.o.k. vlastníci účastnických cenných papírů mají právo na přiměřené protiplnění v penězích, jehož výši určí valná hromada. Hlavní akcionář doloží přiměřenost protiplnění znaleckým posudkem nebo jej odůvodní podle § 391 odst. 1. Posudek nesmí být ke dni doručení žádosti podle § 375 starší než 3 měsíce.
8. Podle § 385 odst. 1 z.o.k. uplynutím 1 měsíce od zveřejnění zápisu usnesení do obchodního rejstříku podle § 384 přechází vlastnické právo k účastnickým cenným papírům společnosti na hlavního akcionáře.
9. Podle § 388 odst. 1 z.o.k. dosavadním vlastníkům zaknihovaných účastnických cenných papírů vzniká právo na zaplacení protiplnění a úroků obvyklých v době přechodu vlastnického práva účastnických cenných papírů zápisem vlastnického práva na majetkovém účtu v příslušné evidenci zaknihovaných cenných papírů a vlastníkům ostatních účastnických cenných papírů jejich předáním společnosti podle § 387, a to ode dne, kdy došlo k přechodu vlastnického práva k účastnickým cenným papírům akcionářů společnosti na hlavního akcionáře.
10. Podle § 390 odst. 3 z.o.k. soudní rozhodnutí, kterým bylo přiznáno právo na jinou výši protiplnění, je pro hlavního akcionáře závazné co do základu přiznaného práva i vůči ostatním vlastníkům účastnických cenných papírů. Vlastníci účastnických cenných papírů, kteří se dovolali práva na dorovnání, mají právo na náhradu v řízení účelně vynaložených výdajů; není-li povinen tuto náhradu poskytnout hlavní akcionář, poskytne se z prostředků uložených v úschově podle odstavce 4.
11. Podle § 390 odst. 4 z.o.k. hlavní akcionář ve lhůtě určené soudem splní dorovnání vůči všem vlastníkům účastnických cenných papírů do soudní úschovy a soud společně s rozhodnutím podle odstavce 2 věty první vyvěsí na své úřední desce také výzvu vlastníkům účastnických cenných papírů, aby se u něj o dorovnání přihlásili. Společnost současně toto rozhodnutí a výzvu na přihlášení se o dorovnání uveřejní způsobem stanoveným tímto zákonem a stanovami pro svolání valné hromady. Účelně vynaložené náklady spojené s plněním do soudní úschovy se hradí z prostředků složených v úschově.
12. Podle § 391 odst. 2 z.o.k. Česká národní banka posuzuje pouze, zda navrhovatel řádně zdůvodnil navrhovanou výši protiplnění.

13. Podle § 1802 o.z. mají-li být plněny úroky a není-li jejich výše ujednána, platí dlužník úroky ve výši stanovené právním předpisem. Nejsou-li úroky takto stanoveny, platí dlužník obvyklé úroky požadované za úvěry, které poskytují banky v místě bydliště nebo sídla dlužníka v době uzavření smlouvy.
14. Soud má na podkladě nesporných tvrzení za prokázané, že společnost VXXX XXX XXXE emitovala pouze jeden druh akcií o jmenovité hodnotě 1 000 Kč v zaknihované podobě na jméno. Žalobci byli akcionáři VXXX XXX XXXE, žalobce a) Ing. P. K. vlastnil 284 kusů akcií a žalobce b) Ing. V. P. vlastnil 82 kusů akcií. Z obchodního rejstříku je zřejmé, že valná hromada vedlejšího účastníka rozhodla dne 9.5.2017 o přechodu všech účastnických cenných papírů na hlavního akcionáře – žalovaného, usnesení bylo zveřejněno v obchodním rejstříku 12. 5. 2017. Proto je rozhodným dnem ve smyslu § 385 odst. 1 z.o.k. den 12.6.2017, coby den přechodu vlastnického práva k účastnickým cenným papírům společnosti na hlavního akcionáře a nikoliv tedy den 13.6.2017, jak učinili účastníci nesporným, neboť z veřejného rejstříku vyplývá počátek plynutí doby 1 měsíce podle citovaného ustanovení ode dne zveřejnění. Akcionářům bylo vyplaceno protiplnění ve výši 2 167 Kč na jednu akcií na podkladě závěrů znaleckého posudku společnosti Statikum. Z nesporných tvrzení dále vyplývá, že akcie byly odepsány z účtů minoritních akcionářů dne 13.6.2017, plnění bylo akcionářům poskytnuto dne 28.6.2017. Žalovaný jako hlavní akcionář zahájil jednání se čtyřmi akcionáři VXXX XXX XXXE, kteří vedli spory s VXXX XXX XXXE o neplatnost přijatých usnesení, první nabídka na odkup akcií byla ze strany akcionářů učiněna v dubnu.2016. Ze smluv s minoritními akcionáři, jmenovanou advokátní kanceláří a článků prezentovaných na webu Ministerstva zemědělství ČR a žalovaného má soud za prokázané, že dne 4.8. 2016 byla mezi žalovaným a advokátní kanceláří uzavřena smlouva o právní pomoci obsahující text, podle kterého klient realizuje transakci spočívající v koupi akcií od vybraných minoritních akcionářů společnosti VXXX XXX XXXE za účelem zvýšení své účasti v této společnosti. Dne 8.9.2016 se požadavek akcionářů vedoucích spory snížil z částky 3 450 Kč/akcií na 2 450 Kč/akcií, 7.11.2016 byla uzavřena dohoda o prodeji akcií představující v součtu 3% základního kapitálu VXXX XXX XXXE. Ke konci roku 2016 vlastnil žalovaný podíl o velikosti 90, 9% na základním kapitálu VXXX XXX XXXE, přičemž podle výroční zprávy za rok 2016 odkoupil podíly od minoritních akcionářů za účelem získání tohoto podílu, což bylo publikováno i na webu žalovaného a v obsahově shodném článku na webu Ministerstva zemědělství ČR. Znaleckým posudkem EQUITA ze dne 26. 1. 2024 byla zjištěna hodnota podniku ke dni 12. 6. 2017 částkou 574 871 000 Kč, výsledná hodnota jednoho kusu akcie nominální hodnotě 1 000 Kč činí částku 2 314 Kč, což je částka o 147 Kč vyšší jednu akcií, než jim byla dobrovolně vyplacena.
15. Právo na dorovnání protiplnění bylo uplatněno dopisem ze dne 1.7.2017 a 21.7.2017 v souladu s ust. § 390 odst. 1 z.o.k. Žaloby minoritních akcionářů byly podány ve lhůtě stanovené § 390 odst. 2 z.o.k. za použití § 639 odst. 1 o.z., když poslední z nich byla doručena soudu 27.3.2019.
16. Účelem řízení o dorovnání podle § 390 z.o.k. je především ochrana vytěsněných vlastníků účastnických cenných papírů, kteří jsou v důsledku realizace práva hlavního akcionáře zbavováni vlastnictví účastnických cenných papírů, ačkoliv by jinak ve společnosti setrvali. Protiplnění by mělo odpovídat takové částce, aby hodnota investice vytěsněných akcionářů zůstala zachována. Z ust. § 376 a§ 390 z. o. k. vyplývá způsob vypořádání vztahu mezi účastníky řízení, soud ve smyslu § 153 odst. 3 o.s.ř. při rozhodování o žalobě není vázán tím,

jak žalobce zformuloval svou představu o výši dorovnání. (viz právní názor prezentovaný v nálezu Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 56/2005).

17. K problematice přiměřeného (spravedlivého) protiplnění se z ustálené rozhodovací činnosti Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, byť přijaté v poměrech ustanovení § 183k zák.č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen obch. zák.), podává:
 - 1) Přiměřenost značí požadavek přihlídnout ke všem podstatným okolnostem v souvislosti s nuceným výkupem, to znamená, že je z pohledu zákona vyloučeno, aby byla stanovena subjektivně; cena stanovená nikoli na základě objektivních kritérií by se vymykala soudnímu přezkumu (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 56/05, dostupný shodně jako další níže citovaná rozhodnutí Ústavního soudu na www.usoud.cz).
 - 2) Základem pro stanovení výše přiměřeného protiplnění za účastnický cenný papír společnosti je obvykle hodnota podniku společnosti; její určení je otázkou skutkovou, k jejímuž posouzení jsou nezbytné odborné znalosti (§ 127 o. s. ř.); součástí odborného posouzení znalce je přitom i zvolení metod ocenění s ohledem na poměry dotčené společnosti.
 - 3) Volba metody ocenění při určování hodnoty podniku společnosti pro účely určení výše přiměřeného protiplnění ve smyslu ustanovení § 183k obch. zák. závisí na poměrech posuzované společnosti. Zásadně proto není možné paušálně a obecně určit, která z metod připadajících v úvahu je pro stanovení hodnoty podniku vhodná, posouzení této otázky je součástí odborného posouzení znalce s ohledem na poměry dané společností. Výběr postupu a metody zcela záleží na samotném znalci, přičemž je třeba tyto použité metody řádně odůvodnit společností.
 - 4) Z požadavku přiměřenosti (spravedlnosti) mimo jiné plyne, že protiplnění zásadně nesmí být nižší než tržní cena dotčených účastnických cenných papírů v době předcházející vytěsnění, lze-li ji objektivně určit.
 - 5) Určení hodnoty podniku společnosti (jež je otázkou skutkovou) nelze ztotožňovat s určením výše přiměřeného protiplnění (jež je otázkou právní). Jakkoliv při určení výše přiměřeného protiplnění soud zpravidla vychází z hodnoty podniku společnosti, musí současně zohlednit i další v úvahu přicházející skutečnosti.
 - 6) Má-li být protiplnění přiměřené (§ 183k obch. zák.) hodnotě účastnických cenných papírů, které nuceně přecházejí na hlavního akcionáře, nepřichází zásadně v úvahu, aby se výše protiplnění snižovala oproti hodnotě akcií zjištěné na základě znaleckého posudku a vycházející z hodnoty podniku společnosti proto, že by vytěsňování vlastníci účastnických cenných papírů nemohli takové ceny dosáhnout na trhu z důvodu nízké likvidity účastnických cenných papírů či proto, že jejich účastnické cenné papíry představují pouze menšinový podíl na společnosti (tzv. diskont za likviditu či za minoritu).
 - 7) Při přezkoumávání přiměřenosti protiplnění postupem podle § 183k obch. zák. je nutné mít na paměti, že menšinoví akcionáři nemají prakticky žádnou možnost, jak hlavnímu akcionáři zabránit v realizaci jeho práva upraveného v § 183i obch. zák. Jsou-li zbavováni svého podílu ve společnosti s odůvodněním, že s ohledem na akcionářskou strukturu se jejich účast fakticky zúžila na pouhou investici, neboť jejich „vliv na chod společnosti je mizivý a možnost podílet se na zásadních rozhodnutích o směřování společnosti je iluzorní“ (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 56/05, bod 52 odůvodnění), nadále jim zůstává zachována pouze majetková složka jejich účasti ve společnosti, již lze nahradit (nuceně vyměnit) za peníze, musí být garantováno, že poskytované protiplnění v penězích bude odpovídat hodnotě této investice. Jinak řečeno, protiplnění poskytované hlavním akcionářem musí odpovídat hodnotě účastnických cenných papírů, jejichž vlastnictví hlavní akcionář v důsledku nuceného přechodu nabude tak, aby hodnota investice vlastněné minoritním akcionářem zůstala zachována.

(srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3024/2016, ze dne 29. 5. 2018, sp. zn. 29 Cdo 2025/2016, ze dne 6. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2010/2020, či ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. 27 Cdo 2970/2021).

18. Pro účely vytěsnění minoritních akcionářů byl podkladem znalecký posudek Statikum ze dne 31. 12. 2016, jehož předmětem bylo doložení přiměřenosti protiplnění za jednu akcii VXXX XXX XXXE o jmenovité hodnotě 1 000 Kč, tento posudek byl pro účely soudního řízení doplněn dne 10.5.2022 o doložku podle § 127a o.s.ř. Relevantnosti závěrů tohoto posudku se dovolává žalovaný spolu s vedlejším účastníkem, tedy i správnosti protiplnění za 1 akci v částce 2 167 Kč. Ačkoliv byl předložený posudek doplněn o citovanou doložku, nelze pominout, že je vpracován ke dni 31.12.2016, přičemž však rozhodným dnem vytěsnění je 12.6.2017. Z posudku tedy nelze zjistit hodnotu podniku ke dni 12.6.2017, proto ani závěry v něm vyjádřené nemohou být relevantním podkladem pro stanovení přiměřeného protiplnění v této věci.
19. K námitce žalobců, že by měl soud vycházet z tzv. prémiové ceny uhrazené jiným akcionářům 7.11.2016 ve výši 2 450 Kč za akcii s poukazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2024 sp. zn. 27 Cdo 2401/2023, podle kterého *„aplatí-li hlavní akcionář krátce před spuštěním procesu vytěsnění několika vybraným menšinovým akcionářům, kteří se společností vedou řadu sporů, prémiovou cenu za jejich akcie „výměnou“ za to, že tyto spory ukončí, odpovídá zpravidla požadavku spravedlnosti vypořádání mezi hlavním akcionářem a vytěsněnými menšinovými akcionáři, aby tato prémiová cena byla zohledněna při stanovení výše přiměřeného protiplnění*, soud uvádí, že po zvážení konkrétních okolností tohoto případu má za to, že tzv. prémiovou cenu v daném případě aplikovat nelze. Obecně lze uvést, že pokud jde o možnost jejího použití, pak byt' byly citované judikaturní závěry, shodně jako výše citovaná ustálená judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího soud, přijaty ke squeeze-out v režimu obch. zák., má soud za to, že s poukazem na právo vytěsněných minoritních akcionářů na úhradu protiplnění přiměřeného hodnotě účastnických cenných papírů ke dni přechodu vlastnického práva na hlavního akcionáře a citovaný výklad přiměřenosti, jsou tyto závěry použitelné i pro poměry squeeze-out podle § 390 odst. 1 z.o.k., a nikoliv jen v případě povinné nabídky převzetí podle § 393 odst. 1 z.o.k. Nicméně v souzené věci k uváděné tzv. prémiové ceně soud nepřihlédl, neboť jednání o nabídce čtyř minoritních akcionářů, kteří zahájili několik soudních sporů s VXXX XXX XXXE, byla vedena od 18.4.2016 na podkladě nabídky akcionářů a k završení jednání došlo 7. 11. 2016, šlo tedy o dlouhodobý proces, který započal 14 měsíců před konáním valné hromady, jež rozhodla o vytěsnění, a skončil více než půl roku před tímto dnem. Nadto k dohodě o ceně došlo ve zcela jiném (účetním) roce, tedy za jiných ekonomických podmínek, než byly podmínky pro vytěsnění. Byt' hlavní akcionář získal nabytím podíl převyšující 90 % na základním kapitálu, pak proces vyjednávání nesvědčí o snaze získat majoritu za jakoukoliv cenu. Soud má proto za to, že cenu dosaženou odkupem akcií od čtyřech minoritních akcionářů nelze aplikovat jako za cenu, kterou by bylo lze považovat za přiměřené protiplnění.
20. Proto soud pro stanovení přiměřeného protiplnění za akcie odebrané minoritním akcionářům vycházel z ceny podniku určené znaleckým posudkem EQUITA. Posudek včetně jeho dodatku splňuje formální náležitosti znaleckého posudku, znalecký úkon byl učiněn řádně, když znalec dodržel soudem uložené zadání, jeho zpracovatel zodpověděl kladené otázky logickým způsobem, a znalec své závěry srozumitelně a určitě vysvětlil, přesvědčivým způsobem zdůvodnil volbu jím aplikované metody ocenění likvidační metodou s poukazem na specifika posuzovaného podniku, jehož předmětem je pořádání výstav ve vlastním

výstavním areálu, celoevropský útlum výstavnictví s ohledem na rozvoj technologií a online prodejů, i nevhodnost požití výnosových metod, které vycházely velice málo s ohledem na nízkou rentabilitu. Vysvětlil i nevhodnost ocenění výnosovou metodou, která byla použita znalcem pouze jako podpůrná, neboť ta ve svém výsledku nezohledňuje faktickou cenu oceňovaného podniku a je vhodná pro společnosti holdingové nebo společnosti investiční, které vlastní majetek, který sám o sobě nese výnos, což není případ VXXX XXX XXXE. Na tomto místě soud opakuje, že volba metody ocenění při určování hodnoty podniku společnosti pro účely určení výše přiměřeného závisí na poměrech posuzované společnosti, proto není možné paušálně a obecně určit, která z metod připadajících v úvahu je pro stanovení hodnoty podniku vhodná, posouzení této otázky je součástí odborného posouzení znalce s ohledem na poměry dané společnosti. Výběr postupu a metody zcela záleží na samotném znalci, přičemž je třeba tyto použité metody řádně odůvodnit společnosti. Námitka žalobců stan nevhodnosti použití metody je s ohledem na uvedené zcela lichá. Znalec rovněž přesvědčivě zdůvodnil nepoužití přírážky za velikost podniku a za sníženou likviditu, kterou pro účely squeeze out neaplikuje, neboť v daném případě nuceného výkupu akcií neurčuje tržní hodnotu, ale stanovuje equitable value tedy spravedlivou hodnotu, tedy hodnotu při prodeji podniku mezi dvěma konkrétními subjekty se zohledněním zájemce o koupi a nemožnosti akcionářů prodej odmítnout. Znalecký posudek tedy již při stanovení hodnoty VXXX XXX XXXE zohlednil postavení okolností nedobrovolnosti transakce. Tempo růstu 0,48% zvolil znalec (oproti Statikum 2%) s poukazem regresní analýzy na základě historického vývoje společnosti směřující k útlumu, což odůvodňuje i volbu bezrizikové sazby 2,38% a pro termální fázi 3,01%, přičemž vyjádřil nesouhlas s údaji aplikovanými Statikum o bezrizikové sazbě 3,5% a 4,2% pro termální fázi naznačující spíše růst. Rozdíl mezi vytěšňovacím posudkem Statikum a EQUITA spočívá tedy v zásadě pouze v ocenění areálu VXXX XXX XXXE - v ocenění nemovitostí (které si EQUITA pro své potřeby ocenil sám porovnávací metodou s menšími, ale atraktivními pozemky posuzováno podle jejich umístění), v délce likvidace, kterou EQUITA s ohledem na velikost areálu zvolil v délce tří let, když dva roky považuje za nereálnou dobu, a případně ve výši diskontní míry. Na vhodnosti použití likvidační metody se znalci nicméně shodli.

21. Soud na podkladě znaleckého posudku EQUITA dospěl k závěru, že dne 12.6.2017 činila přiměřená cena za jednu akcii o jmenovité hodnotě 1 000 Kč částku 2 314 Kč. Minoritní akcionáři společnosti VXXX XXX XXXE, jejichž akcie přešly na žalovaného uplynutím lhůty stanovené v ust. § 358 odst. 1 z.o.k. dnem 12.6.2017, mají proto nárok na dorovnání přiměřeného protiplnění na jednu akcii z částky 2 167 Kč na 2 314 Kč, tedy na doplatek částky 147 Kč. Rozdíl částek činí 6,7 %, protože jej nelze považovat za zanedbatelný a částku vyplacenou v rámci vytěsnění akcionářům za přiměřenou. Výše doplatku akcionářům domáhajícím se dorovnání v tomto řízení je pak součinem jim odebraných akcií, které vlastnili ke dni konání valné hromady 9.5.2017 (resp. i ke dni přechodu akcií na hlavního akcionáře). Pro žalobce a) tak dorovnání protiplnění činí 41 748 Kč (284 ks x 147 Kč), pro žalobce b) 12 054 Kč (82 ks x 147 Kč).
22. K námitce žalobců, že hodnota posuzovaného podniku odpovídá částce 728 296 000 Kč (pozn. uvedená v tabulce na č.l. 180 znaleckého posudku EQUITA), neboť tato je výsledkem substanční metody, zatímco výsledek zjištěný likvidační metodou použít pro účely vytěsnění nelze, neboť nezohledňuje nedobrovolnost vytěsnění, soud opětovně poukazuje na skutečnost, že použití metody pro stanovení hodnoty podniku je pouze na znalci, je o otázku odbornou, soudu nepřísluší hodnotit zvolenou metodu (viz judikatura citovaná výše). Uvedená

Shodu s prvopisem potvrzuje J. K.

částka je, jak vysvětlil znalec, pouze hodnotou majetkové substance a tedy dílčím výsledkem metody likvidační, nikoliv výsledkem metody substanční. Je proto zcela nepřijatelné, aby soud akceptoval výsledek dílčího výpočtu likvidační metodou coby výsledek zjištění konečné ceny.

23. Postupem podle § 388 odst. 1 z.o.k. proto soud dosavadním vlastníkům zaknihovaných účastnických cenných papírů přiznal právo na zaplacení protiplnění a úroků obvyklých v době zápisu vlastnického práva na majetkovém účtu v evidenci zaknihovaných cenných papírů (tj. dne 12.6.2017) ode dne následujícího po dni, kdy došlo k přechodu vlastnického práva k účastnickým cenným papírům akcionářů společnosti na hlavního akcionáře (tj. od 13.6.2017). Obvyklý úrok dle § 388 odst. 1 z.o.k. soud určil podle údajů databáze ARAD ČNB, která obsahuje statistiky úrokových sazeb korunových úvěrů poskytovaných bankami v České republice. Tento postup aproboval Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 29 Odo 1214/2005. Za situace, kdy účelem úroku dle § 388 odst. 1 z.o.k. je reflektovat situaci, kdy po dobu nevyplacení protiplnění minoritní akcionáři z ekonomického hlediska nuceně úvěrují hlavního akcionáře. Výši úroků soud stanovil s poukazem na ust. § 1802 o.z., podle kterého platí dlužník obvyklé úroky požadované za úvěry, které poskytují banky v místě bydliště nebo sídla dlužníka v době uzavření smlouvy. Z citované databáze pak vyplývá, že výše úroků požadovaných za úvěry v červnu 2017 činila 3,1 %.
24. Pokud jde o úrok z prodlení, pak judikatura soudů se ustálila na závěru, že:
- 1) Právo na zaplacení přiměřeného protiplnění v případě nuceného výkupu účastnických cenných papírů vzniká jejich vlastníkům v souladu s § 183m odst. 2 obch. zák. již při splnění tam vymezených podmínek s tím, že v rozhodnutí, kterým bylo podle § 183k obch. zák. přiznáno právo na jinou výši protiplnění, soud pouze deklaruje, jaká výše protiplnění je přiměřená; toto rozhodnutí tudíž nemá konstitutivní povahu.
 - 2) Podle § 183m odst. 2 obch. zák. vzniká dosavadním vlastníkům listinných účastnických cenných papírů právo na zaplacení protiplnění předáním těchto cenných papírů společnosti.
 - 3) Neprojeví-li dosavadní vlastník listinných účastnických cenných papírů jinou vůli, potom předáním listinných účastnických cenných papírů společnosti podle § 183m odst. 2 obch. zák. vyzývá hlavního akcionáře k zaplacení plné výše protiplnění, tedy i (případného) doplatku protiplnění, který by přesahoval výši protiplnění stanovenou v usnesení valné hromady o výkupu účastnických cenných papírů. To platí zásadně bez ohledu na to, zda dosavadní vlastník účastnických cenných papírů požádal soud o přezkoumání přiměřenosti protiplnění podle § 183k obch. zák.
 - 4) Přestože dosavadní vlastník předává účastnické cenné papíry společnosti, a tak k zaplacení protiplnění fakticky vyzývá ji, je třeba na toto jednání – s odkazem na postavení hlavního akcionáře jako jediného člena vlastnické struktury společnosti – pohlížet tak, jako by jej dosavadní vlastník účastnických cenných papírů adresoval přímo hlavnímu akcionáři. Ze stejného důvodu je namístě hlavnímu akcionáři přičíst vědomí o tom, že dosavadní vlastník účastnické cenné papíry společnosti předal, čímž se takto adresovaná výzva k plnění stává *perfektní*.
 - 5) Nevyplatí-li hlavní akcionář (resp. obchodník s cennými papíry, banka nebo spořitelna a úvěrní družstvo) dosavadnímu vlastníkovu listinných účastnických cenných papírů protiplnění (zahrnující i jinou výši protiplnění ve smyslu § 183k odst. 3 obch. zák.) bez zbytečného odkladu poté, co předá listinné účastnické cenné papíry společnosti (podle § 183m odst. 2 obch. zák.), dostává se hlavní akcionář do prodlení.

- 6) Úrok z prodlení z doplatku protiplnění přiznaného soudem podle § 183k odst. 3 obch. zák. má sloužit mimo jiné i k tomu, aby hlavního akcionáře odrazoval od možnosti stanovit nepřiměřeně nízké protiplnění a těžit z délky případného soudního řízení o přezkoumání přiměřenosti protiplnění či toto řízení dokonce záměrně prodlužovat.
- 7) Z toho důvodu je nezbytné trvat na tom, že úroky z prodlení z jiné výše protiplnění přiznaného soudem podle § 183k odst. 3 obch. zák. počínají běžet (již) okamžikem, v němž má být splněna ta část protiplnění, která byla vytěsněným akcionářům přiznána v usnesení valné hromady, na jehož základě k vytěsnění došlo.
- (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2023, sp. zn. 27 Cdo 2245/2022, nebo i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2403/2010, či ze dne ze dne 22. 11. 2023, sp. zn. 27 Cdo 1239/2023, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2023, sp. zn. 27 Cdo 2120/2023)
25. Ústavní soud se k nároku na přiznání úroků z prodlení v rámci rozhodování o doplacení přiměřeného protiplnění však vyjádřil v usnesení ze dne 30.7.2024, sp. zn. III.ÚS 39/24, když konstatoval, že *závěry obecných soudů jsou pro většinové akcionáře přísné, ale z ústavního i zákonného hlediska obhajitelné. Kromě toho také odpovídají závěru Ústavního soudu ve vztahu k určení počátku běhu úroků z prodlení s náhradou nemajetkové újmy způsobené porušením osobnostních práv člověka (viz vedlejšími účastníky zmíněný náleží sp. zn. II. ÚS 2149/17, body 47 až 55), a neodporují ani závěrům jeho judikatury ohledně vytěsnění (viz např. stanovisko sp. zn. Pl. ÚS-st. 36/13 nebo náleží sp. zn. III. ÚS 647/15 či III. ÚS 3489/12). Jak dovodil Ústavní soud v nálezu ze dne 27. března 2008, sp. zn. Pl. ÚS 56/05 v případě prodlení s plněním přistupují úroky z prodlení (jako cena peněz, na kterou je nárok ze zákona), v daném případě to lze současně chápat jako sankci vůči hlavnímu akcionáři, když úroky z prodlení jsou přitom v soukromém právu považovány za druh paušalizované náhrady škody.*
26. Soud má za to, že citované judikturní závěry za situace, kdy způsob vypořádání mezi účastníky vyplývá ze zákona o obchodních korporacích (§ 390 odst. 1 z.o.k.), jsou aplikovatelné i na souzenou věc. Platební povinnost hlavního akcionáře spočívající v zaplacení protiplnění není splněna pokud je později prokázáno, že jím zaplacené protiplnění nebylo přiměřené. V souzené věci bylo vytěsněným akcionářům přiznáno právo na doplacení protiplnění, proto jim soud přiznal právo na úhradu úroku z prodlení podle § 1970 o.z. Žalobci úrok z prodlení požadovali ve svých žalobách, a byť své nároky formulovali různě, soud s poukazem na již zmiňované řízení dle § 153 odst. 3 o.s.ř. rozhodl též o přiznání úroků z prodlení ode dne následujícího po uhrazení již vyplaceného (částečného) plnění akcionářům. Akcie OHL ŽS, a.s. měly formu zaknihovaného cenného papíru a akcionářům byly odebrány odepsání z jejich účtů 20.7.2019. Protiplnění pak bylo uhrazeno převodem na účty 22.7.2019. Soud proto přiznal akcionářům vedle práva na dorovnání protiplnění i úrok z prodlení od 23.7.2019, přičemž podle § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., ve znění účinném do 31.7.2019, výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů; tedy podle statistik České národní banky 8,05 % ročně.
27. Vzhledem k úspěchu žalobců, kdy soud vyhověl jejich žalobě a uložil hlavnímu akcionáři dorovnání s příslušenstvím zaplatit, byla dle § 390 odst. 4 z.o.k. stanovena žalovanému povinnost složit do soudní úschovy částku představující dorovnání pro všechny dosavadní vlastníky účastnických cenných papírů, když předmětem vytěsnění bylo 22614 kusů akcií v zaknihované podobě o jmenovité hodnotě 1 000 Kč (22 614 kusů akcií x 147 = 3 324 258 Kč), při zohlednění úroků z prodlení ve výši 8,05% ročně od 29.6.2017 a obvyklého úroku

3,1% ročně od 13.7.2017. Ke splnění povinnosti byla žalovanému s ohledem na výši částky stanovena lhůta jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku dle § 160 o. s. ř.

28. Výroky IV. a V. ukládající povinnost žalovanému k náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 142 odst. 3 o.s.ř., kdy úspěšní žalobci mají proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o rozsah náhrady nákladů, ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. obsahuje pravidlo, dle něž jsou hrazeny toliko náklady potřebné k účelnému uplatňování nebo bránění práva. Zákon tímto způsobem zakotvuje institut účelnosti vynaložených nákladů, jenž slouží jako formální záštita před zneužitím práva na náhradu nákladů vzniklých v průběhu soudního řízení (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1942/12 ze dne 26. 11. 2013). Toto pravidlo se vztahuje na jakékoliv náklady řízení, tedy i na náklady spojené se zastupováním advokátem (tj. odměnu, náhradu hotových výdajů a náhradu za daň z přidané hodnoty). Z hlediska těchto nákladů je přitom nutno zkoumat jednak samotnou nezbytnost právního zastoupení (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1333/14 ze dne 18. 2. 2015 či sp. zn. I. ÚS 3916/14 ze dne 12. 4. 2016), a jednak účelnost jednotlivých úkonů právní služby (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 736/12 ze dne 2. 10. 2013). Účelnost vynaložení nákladů s poukazem na uvedené závěry musí být posuzována v rámci ust. § 146 odst. 2 o.s.ř., je-li řízení skončeno na základě zpětvzetí a má-li účastník na jejich náhradu právo. (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 4012/18, ze dne 8. 3. 2021 či nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2021, sp. zn. I.ÚS 4012/18) Výše náhrady nákladů řízení byla určena s ohledem na zastoupení žalobců týmž advokátem postupem podle dle § 9 odst. 4 písm. c) ve spojení s § 7 bodem 5. vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“) náhradou 3 100 Kč za jeden úkon právní služby sníženou o 20% podle dle § 12 odst. 2 AT, podle § 11 odst. 1 AT. K tomu je připočtena náhrada hotových výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 3 resp. 4 AT, u žalobců zastoupených týmž advokátem poměrně rozdělená mezi tyto žalobce, neboť advokát za ně činil společný úkon, a 21% DPH dle § 137 o.s.ř. Za úkon – podání žaloby včetně jejího doplnění učiněné žalobci bez zastoupení, byla výše náhrady určena postupem podle § 2 vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení částkou 300 Kč za úkon. Náklady jsou tvořeny i vynaloženými soudními poplatky a spotřebovanými zálohami na náklady důkazu, které daný žalobce uhradil. Vyčísleno následovně pro oba navrhovatele společně, neboť jejich náklady jsou s ohledem na činěné úkony, hrazené poplatky a složené zálohy totožné: sepis žaloby 3.3.2019, resp. 27.3.2019 tj. 2x 300 Kč, dále již úkony v zastoupení advokátem – převzetí a příprava zastoupení, vyjádření ze dne 18.11.2021, 9.9.2022, 19.12.2022, 8.4.2024, účast na jednání dne 25.5.2022, 13.9.2022, 11.1.2023, 24.9.2024 trvajících déle než 2 hodiny, 4.11.2024, tj. 11x (3 100 -20%), paušální náhrada nákladů 11x 300 Kč (úkony činěny za oba žalobce společně). Doporučení žalobců na volbu znalce ze dne 16.1.2023 nebylo žádáno, není proto ani účelným úkonem. Náklady na cestovné advokáta na dvě jednání soudu 25.5.2022 a 13.9.2022 osobním vozem Škoda RZ xxx při spotřebě NM 4,5 l na 100 km podle § 156 a § 157 dle zák. č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve výši náhrad v roce 2022 ve výši 4,7 Kč na km a ceny PHM 36,10 Kč z Plzně do Prahy a zpět na vzdálenost 2x94 km činí 1 189 Kč na jednu cestu, tedy 2378 Kč na obě cesty, ztráta času cestou 2x2 půlhodiny po 100 Kč na jednu cestu tam a zpět, tj. 800 Kč na vesty na dvě jednání soudu, v roce 2024 pak cestovné týmž vozidlem na jednání 24.9.2024 a 4.11.2024 z xxx do Prahy a zpět na vzdálenost 2x126 km při ceně NM 38,70 Kč a spotřebě 4,5 l/100 km a náhradách ve výši 5,6 Kč činí 1850 Kč, náhrada za promeškaný čas 2x4 půlhodiny na jednu cestu, tj. 800 Kč, na dvě cesty tedy 1600 Kč. Cestovní náhrady tak činí částku 8 478 Kč. Soudní poplatek 2x 2000 Kč a záloha na náklady důkazu 2x 10 000 Kč, celkem 63 658 Kč. Každému ze žalobců tak náleží ½ této částky tj. 31 829 Kč. Náhradu nákladů řízení je žalovaný povinen zaplatit žalobci do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 160 odst. 1 o. s. ř.) k rukám jeho právního zástupce, který je advokátem (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

29. Stát v průběhu řízení uhradil náklady na znalecké zkoumání, a to ve výši 404 888,99 Kč (392 788,99 Kč + 12 100 Kč), součet všech záloh na náklady důkazu činil 70 000 Kč. Stát má podle § 148 odst. 1 o.s.ř. proti účastníkům řízení právo na úhradu těchto nákladů podle úspěchu ve věci. V souzené věci byl žalovaný neúspěšným, je proto povinen doplatit státu vynaložené náklady v částce 334 888,99 Kč, která je rozdílem nákladů vynaložených na znalečné a složených záloh. Lhůta k plnění byla stanovena podle § 160 odst. 1 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od jeho doručení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím Městského soudu v Praze.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat soudního výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

Praha 4. listopadu 2024

Mgr. Miroslava Švarcová v.r.
samosoudkyně